روش‌های تحقیق در جغرافیای انسانی

O ولی الله شکری

O روش‌های تحقیق در جغرافیای انسانی
O تألیف: جیمز ام. لیندسی
O ترجمه: دکتر محمدرضا رضوانی
O ناشر: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها،
چاپ اول، زمستان ۱۳۸۱، ۲۸۱ ص، ۱۲۰۰ تومان

عنوان اصلی این کتاب "techniques in Human Gography" است که در سال ۱۹۹۷ در لندن به چاپ رسیده است. کتاب با پیشگفتار کوتاه مترجم آغاز می‌شود که در آن از تنوع روش‌ها و فنون معرفی شده در کتاب و ویژگی‌های آن صحبت شده و بر این نکته تأکید شده که این کتاب با تحولات فنی دهۀ اخیر، به ویژه در زمینۀ فنون رایانه‌ای که موجب استفاده از روش‌ها و فنون و ابزار جدیدی برای تحقیق شده هماهنگ است.

در این کتاب روش‌ها و فنون مختلف تحقیق اعم از کمی، کیفی، آماری، رایانه‌ای، رقومی و فضایی معرفی شده است.

دو فصل پایانی در زمینه سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی و اینترنت، نیازهای نوین جغرافیدانان را تأمین می‌نماید.

کتاب در یازده فصل نگاشته شده که نویسنده مقدمه را نیز یک فصل قلمداد کرده است. دو فصل با خلاصۀ مباحث، سؤالات و معرفی منابعی برای مطالعه بیشتر به پایان می‌رسد.

فصل اول مقدمه کتاب را در برداشته و به بررسی نحوه سازماندهی تحقیق می‌پردازد.

فصل دوم طرح تحقیق، اهمیت واقع‌گرایی در انتخاب سؤالات، روش‌های کار و مقیاس مناسب کار برای امور تحقیقی کوچک مقیاس را بررسی می‌کند که دارای زیرفصل‌های زیر است:

O روش‌شناسی و تحقیق.
O طرح تحقیق.
O طرح پروژه.
O تولید، تجزیه و تحلیل و ارائه داده‌ها.

فصل سوم شیوه‌های جمع‌آوری، طبقه‌بندی و ارزیابی داده‌های مورد نیاز در تحقیق را بررسی می‌کند که شامل این مطالب است:

O رویکردی بر طبقه‌بندی داده‌ها
O داده‌های کمی و کیفی
O انواع داده‌ها
O ارزیابی داده‌ها

فصل چهارم، پنجم و ششم کتاب دومجموعه بسیار مهم از فنون تحقیق در جغرافیای انسانی شامل مصاحبه و پرسشنامه (فصل چهارم) و آزمون‌های آماری را به طور جداگانه در دو فصل: کاربرد آمار (فصل پنجم) و آمار در عمل (فصل ششم) مورد مطالعه قرار می‌دهد.

فصل هفتم نقشه‌ها و فرآیندهای کارتوگرافی را که مقدمه هرگونه تجزیه و تحلیل فضایی است تشریح می‌کند .

فصل هشتم قلمروهایی از فناوری اطلاعاتی را که در تحقیقات جغرافیایی انسانی با ارزش هستند بررسی می‌کند.

فصل نهم نقشه کشی رایانه‌ای و سایر زمینه‌های تخصصی کاربرد رایانه در امور جغرافیایی را مطالعه می‌کند که شامل این زیرفصل‌ها است:

O ذخیره‌سازی و نمایش تصاویر فضایی.
O اطلس‌های رایانه‌ای.
O استفاده از نرم‌افزار نقشه کشی.
O طراحی به کمک رایانه و اتوکد.
O نرم‌افزار Map info.

فصل دهم به طور مفصل به بررسی سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی با عناوین زیر می‌پردازد:

O ماهیت GIs.
O ساختار و انواع GIs.
O مراحل پروژه GIs.
O طرح‌هایی برای آینده.

فصل یازدهم مبحث اینترنت و توسعه آن را مورد بررسی قرار می‌دهد و شامل این زیرفصل‌ها است:

O توسعه اینترنت.
O وب.
O گوفر و فضای آن.
O تل نت، اف تی پی.
O منابع اینترنتی.

این کتاب در راستای درس روش تحقیق در جغرافیا برای مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد ترجمه شده است ولی می‌تواند برخی از نیازهای دانشجویان و علاقه‌مندان در دیگر رشته‌های علوم انسانی و علوم اجتماعی را نیز تأمین کند.